

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 3 maj 1917 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående beräkning av röstvärdet enligt kommunalförfattningarna för skattskyldig, vars beskattningsbara inkomst blivit vid bevillningstaxeringen år 1917 av viss anledning nedsatt, dels ock en i samma ämne väckt motion.

Närvarande: herrar Edén, Clason, Hellberg, Bellinder, K. J. Ekman, Mannheimer, von Geijer, von Mentzer, Olof Olsson, Stadener, von Bahr, Magnusson i Tumhult*), Räf, Ericsson i Vallsta*), Kropp, Sterne, Svensson i Skönsberg, Andersson i Höckerum, Törnkvist*) och Gustafsson i Brånsta.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Till konstitutionsutskottets handläggning har från båda kamrarna hänvisats en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 257, däri Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdrag av i statsrådet fört protokoll över civilärenden den 21 april 1917, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

angående beräkning av röstvärdet enligt kommunalförfattningarna för skattskyldig, vars beskattningsbara inkomst blivit vid bevillningstaxeringen år 1917 av viss anledning nedsatt.

Härigenom förordnas som följer:

Då skattskyldig jämlikt förordningen den 30 mars 1917 om särskilda avdrag vid 1917 års taxering till bevillning för inkomst samt

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 5 saml. 11 häft. (Nr 12.)

till inkomst- och förmögenhetsskatt vid bevillningstaxeringen medgivits nedsättning i den beskattningsbara inkomsten, skall hänsyn till denna nedsättning ej tagas vid bestämmande av den sammanlagda inkomst, i förhållande till vilken det en var röstägande tillkommande röstvärde skall jämlikt vederbörande kommunalförfattning beräknas.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Vidare har till utskottet hänvisats en inom andra kammaren, före avlåtandet av såväl Kungl. Maj:ts proposition angående vissa skattelin-dringar som ovan berörda proposition, väckt motion, nr 206, av herr Nilsson i Kristianstad, däri motionären hemställt, »att, under förutsätt-ning att riksdagen även för innevarande år bifaller väckta motioner om särskilt avdrag vid 1917 års taxering till bevillning för inkomst av ka-pital eller arbete, riksdagen jämväl må besluta, att sådant särskilt avdrag icke må medföra reducering av de kommunala rösterna.»

Utskottets
yttrande.

På sätt av chefen för civildepartementet i det vid propositionen fogade protokollsutdraget omnämnts, har riksdagen antagit ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1917 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögen-hetsskatt, varefter Kungl. Maj:t den 30 mars 1917 utfärdat förordning i ämnet.

Enligt 1 § i denna förordning må, bland annat, vid 1917 års taxe-ring till bevillning för inkomst här i riket mantalsskriven svensk med-borgare, som icke taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt för ett belopp av mera än 3,000 kronor och som har att på grund av försörj-ningsplikt underhålla ett eller flera barn, som vid årets början icke fyllt 15 år, av taxeringsmyndighet, efter prövning av behovet i varje fall, medgivas särskilda avdrag enligt i förordningen närmare angivna grunder. Sålunda må, enligt 2 § i samma förordning, vid bevillningstaxe-ningen den i skattskyldigs mantalsskrivningsort efter avdrag enligt 12 § i gällande bevillningsförordning återstående beskattningsbara in-komsten nedsättas, om den skattskyldiges sammanlagda årsinkomst, beräknad i enlighet med 10 § i de vid nämnda förordning fogade »Sär-skilda anvisningar till ledning vid taxeringen», ej uppgår till 1,200 kronor, med högst 20 procent för varje barn, om årsinkomsten

uppgår till 1,200 kronor men ej till 1,800 kronor, med högst 15 procent för varje barn samt, om samma inkomst uppgår till 1,800 kronor men ej till 2,400 kronor, med högst 10 procent för varje barn, dock ej i något fall med mera än 80 procent.

Den kommunala rösträtten vilar som bekant i regel på bevillnings-taxeringen så till vida, att till grund för röstvärdets beräkning lägges den röstägandes inkomst, beräknad i fråga om fastighet till viss procent av i taxeringslängden upptaget taxeringsvärde och i fråga om inkomst av kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för vilket bevillning till staten skall jämlikt taxeringslängden erläggas. Det »beskattningsbara beloppet» utgöres av den taxerade inkomsten minskad med de »bevillningsfria avdrag», varom § 12 bevillningsförordningen stadgar. Enligt nämnda paragraf är nämligen en bestämd del av alla inkomster under 1,800 kronor fri från bevillning (de s. k. fasta avdragen), varjämte det bevillningsfria beloppet under vissa förhållanden kan höjas med 200 eller, i undantagsfall, 400 kronor (de s. k. rörliga avdragen). Även den ytterligare nedsättning i det beskattningsbara beloppet, som med stöd av § 2 i förordningen den 30 mars 1917 företages, torde emellertid medföra en motsvarande nedsättning i den kommunala rösträtten för den, som kommit i åtnjutande av skattelindringen.

Storleken av de inskränkningar i den kommunala rösträtten, som av skattelindringsförordningen skulle kunna föranledas, därest ingen lagstiftning i ämnet komme till stånd, torde belysas av följande exempel:

Taxerad inkomst. ¹⁾	Beskattningsbar inkomst, om blott de »fasta» avdragen förekomma.	Antal röster i detta fall		Beskattningsbar inkomst, om därjämte »rörligt» avdrag om 200 kronor tillämpas.	Antal röster i detta fall		Beskattningsbar inkomst, om ytterligare reducering enligt 1917 års förordning till högsta tillåtna belopp förekommer. ²⁾	Antal röster i detta fall	
		i stad.	på landet.		i stad.	på landet.		i stad.	på landet.
800	350	4		150	2		$\frac{40}{100} \times 150 = 60$	1	
1,100	650	7		450	5		$\frac{40}{100} \times 450 = 180$	2	
1,200	900	9		700	7		$\frac{55}{100} \times 700 = 385$	4	
1,500	1,200	12	11	1,000	10	10	$\frac{55}{100} \times 1,000 = 550$	6	
1,600	1,300	13	11	1,100	11	11	$\frac{55}{100} \times 1,100 = 605$	7	
1,800	1,800	18	12	1,800	18	12	$\frac{70}{100} \times 1,800 = 1,260$	13	11
2,000	2,000	20	12	2,000	20	12	$\frac{70}{100} \times 2,000 = 1,400$	14	11
2,300	2,300	21	13	2,300	21	13	$\frac{70}{100} \times 2,300 = 1,610$	17	12
2,400	2,400	21	13	2,400	21	13	2,400	21	13

1) Den taxerade inkomsten förutsattes sammanfalla med den sammanlagda inkomsten, beräknad i enlighet med 10 § i de vid bevillningsförordningen fogade »Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen».

2) Härvid har förutsatts, att den röstägande har att på grund av försörjningsplikt underhålla tre barn.

Till stöd för det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget har departementschefen i det vid propositionen fogade protokollsutdraget yttrat: »Syftet med den av Kungl. Maj:t för innevarande år föreslagna och av riksdagen antagna provisoriska skattelindringen är att under nu rådande dyrtid, som i hög grad nedsatt skatteförmågan hos stora lager av vårt folk, bereda någon ekonomisk lindring åt särskilt de mindre bemedlade familjeförsörjarna. Det synes mig emellertid obilligt och olämpligt, att en skattelindring sådan som den ifrågavarande, vilken grundar sig på de av nu rådande krigstillstånd förorsakade utomordentliga förhållanden, skall medföra en stundom ganska avsevärd nedsättning i den skattskyldiges kommunala rösträtt.» Utskottet, som delar den uppfattning departementschefen härutinnan uttalat, är också ense med honom därom, att det åsyftade ändamålet bör tillgodoses genom en särskild förordning anslutande sig till den för ett år gällande skattelindringsförordningen och giltig endast så länge denna är i kraft. Vad beträffar den av Kungl. Maj:t föreslagna lagtexten, är denna så formulerad, att lagen visserligen bleve tillämplig för röstberäkningen ej blott inom den världsliga kommunen utan även, enligt därom i kyrkostäm- och landstingsförordningarna befintliga hänvisningar till övriga kommunalförfattningar, inom den kyrkliga kommunen i allmänhet och vid landstingsmannaval, men däremot icke inom den kyrkliga kommunen i Stockholm, där enligt § 5 kyrkostämmoförordningen för Stockholm tillämpas en särskild form för röstberäkningen, kännetecknad bl. a. därav, att till grund för röstvärdet icke lägges den enligt bevillningstaxeringen beskattningsbara *inkomsten*, utan den till staten erlagda *bevillningen*. Ehuru den nedsättning i rösträtten vid kyrkostämma i Stockholm, som ett antagande av Kungl. Maj:ts förslag skulle föranleda, icke bleve synnerligen avsevärd, har utskottet dock ansett sig, med hänsyn till det anmärkta förhållandet, böra förorda en annan formulering av den ifrågasatta lagen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1:o) att riksdagen, med tillkännagivande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunnat i oförändrad form bifallas, måtte antaga följande

Förslag

till

Lag

angående beräkning av röstvärdet enligt kommunalförfattningarna för skattskyldig, vars beskattningsbara inkomst blivit vid bevillningstaxeringen år 1917 av viss anledning nedsatt.

Härigenom förordnas som följer:

Då skattskyldig jämlikt förordningen den 30 mars 1917 om särskilda avdrag vid 1917 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt vid bevillningstaxeringen medgivits nedsättning i den beskattningsbara inkomsten, skall, utan avseende härå, det honom jämlikt vederbörande kommunalförfattning tillkommande röstvärde beräknas efter de grunder, som bort tillämpas, därest avdrag, varom nu är fråga, ej skett.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

2:o) att herr Nilssons motion måtte få anses besvarad genom utskottets under mom. 1 gjorda hemställan.

Stockholm den 3 maj 1917.

På utskottets vägnar:

NILS EDÉN.